WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17 го ГРУДНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 17, 1957 No. 242. VOL. LXIV

СЕНАТОРИ ВИМАГАЮТЬ ПРИЗНАЧЕННЯ ОДНІЄЇ ЛЮДИНИ НА КЕРІВНИКА РАКЕТНОЇ ПРОГРАМИ

Вашингтон. — Все більше членів Конгресу, зокрема, деякі впливові сенатори, починають виступати із домаганням, щоб керівником усієї ракетної програми у ЗДА призначити одну людину і таким чином довести до централізації і повної координації дослідів і продукції в ділянці далекосяжних міжконтинентальних балістичних ракет. Під сучасну пору завдання в цій ділянці розділені між окремі збройні сили ЗДА, кожна з яких має свою окрему програму й окремих керівників, які працюють тільки під загальним наглядом департаменту оборони. У зв'язку з призначенням д-ра Джеймса Р. Кілліяна, юн., на спеціяльного дорадника Президента у справах науки і технології, в політичних колах думали, що Кілліян буде головним керівником і координатором цілої ракетної програми. Як виявилося востаннє, він таких компетенцій не має. Загальний провід ракетної програми лежить далі в руках директора керованих ракет при департаменті оборони Вільяма М. Голейдея, проти якого піднесено багато закидів й усунення якого починають вимагати деякі із сенаторів. Відомий демократичний сенатор Линдон Б. Джансон, провідник демократів у Сенаті, виступив у зв'язку із цим із заявою, в якій підкреслив конечність встановлення однієї людини, яка б справді керувала всією ракетною програмою і доручення якої були б виконувані командуваннями всіх збройних сил ЗДА. Головною причиною американських невдач в ракетній ділянці є брак одного керівника вгорі і водночас із цим недостача відповідних децизій. Усунення Голейдея вимагає також сен. Джан Стенніс, демократ із Міссісіпі і голова Підкомісії Готовости. На його думку Галейдей не справляється із своїми завданнями, які у великій мірі його переросли і тому треба знайти відповідну людину, яка б могла його заступити. Призначення нового і відповідного керівника ракетної програми домагаються теж республіканські сенатори, між ними Стайлс Бриджес і Ролф Е. Фландерс. Проти домагань координації дослідів і розвитку ракетних ділянок, ведених окремими родами зброї, виступив ген. Б. Медаріс, керівник армійської Балістичної Ракетної Агенції, заявляючи, що реорганізація всіх цих окремих ділянок не прискорить, але припізнить такі чи інші успіхи в ракетній ділянці. Крім того, на його думку, ракетні програми окремих родів зброї мають свої специфічні проблеми і завдання і тому теж не доцільно їх змішувати.

ЗДА і СССР переговорюють про виміну виховників

Вашингтон. — ЗДА і СССР прийшли до тимчасового порозуміння про виміну виховників між обома країнами Секретар виховання, здоров'я і добробуту Маріон Б. Фолком повідомив, що директор Уряду Міжнародного Виховання Олівер Дж. Колдвелл незабаром має виїхати до СССР, щоб там ближче обговорити цю справу. З іншого джерела повідомляють, що вже прийшло до порозуміння, щоб 8 американських і стільки ж совєтських виховників могли взяти участь в цій виміні виховників, а д-р Колдвелл виїжджає до СССР тільки на те, щоб там визначити ті місцевості, до яких мали б їхати американські педагоги. Також повідомляють, що виміна виховників — це тільки початок ширшої виміни культурних працівників між обома державами. Недавно прем'єр Ніколай А. Булґанін апелював до президента Айзенгавера в справі виміни „наукових, культурних і спортових працівників". Американські виховники мали б порівняти американську виховну систему з совєтською.

Українці взяли участь в протисовєтській демонстрації в Ню Йорку

Ню Йорк. — Місцева американська преса подає, що 14-го грудня українці взяли участь в протисовєтській демонстрації перед головною кватирою совєтської делеґації до Об'єднаних Націй при Парк евню і 66-ій вулиці в Ню Йорку. В демонстрації крім українців брали участь ще й представники мадярів. Деякі демонстранти були одягнені в одежі в'язнів. Вони носили транспаренти з протестом проти совєтського деспотизму. Між написами на транспарентах були й такі: „40 років тайної поліції"; „60 мільйонів жертв"; „Мертва собака в Спутніку, божевільна собака в Кремлі". Поліція перешкодила нести чорний прапор. Представник демонстрантів заявив, що цю демонстрацію зорганізовано для відзначення пам'яті тих мільйонів жертв, які вбила тайна совєтська поліція.

ГОЛОВА ВО УНРАДИ М. А. ЛІВИЦЬКИЙ НА ВІЧУ В НЮ ЙОРКУ З'ЯСУВАВ ПОЛІТИКУ УНРАДИ В ТЕПЕРІШНІЙ МІЖНАРОДНІЙ СИТУАЦІЇ

Ню Йорк. — Микола Андрійович Лівицький, голова Виконного Органу Української Національної Ради, у півторагодинній доповіді в Ню Йорку в неділю 15-го грудня, назвав такі головні завдання української визвольної політики у вільному світі на тлі теперішнього міжнародного положення: 1. перебувати у постійному зв'язку з Батьківщиною та підбадьорювати українців у їхній затяжній боротьбі за волю і незалежність; 2. невпинно голосити і заступати українську визвольну справу серед чужинців у вільному світі, щоб „потрясти сумлінням" того світу у його відношенні до визвольних змагань; 3. поширювати і затіснювати союз з іншими поневоленими Москвою народами для боротьби за спільне визволення і 4. мобілізувати та активізувати всі українські сили у вільному світі для допомоги українським визвольним змаганням. З'ясовуючи міжнародну ситуацію для української визвольної справи, доповідач висловив переконання, що до теперішнього розвитку в Совєтському Союзі треба ставитись з оптимізмом, бо цей розвиток вказує на те, що совєтський режим і совєтська імперія „котяться по похилій дошці" до свого упадку. Усі т. зв. відлиги і полегші, що їх практикує Кремль, є вимушені населенням і обставинами, у великій мірі розвитком національної проблематики. Тими самими мотивами змушений Кремль і до пропаґандивної політики співіснування, а великою небезпекою є те, що у вільних країнах є політики і державні мужі, які щиро вірять у можливість такого співіснування. Мадярське повстання минулого року потверджує, по думці доповідача, ці обидві тези, внутрішню совєтську і міжнародну.

Окрему увагу віддав М. А. Лівицький справі т. зв. політики непередрішенства, яскравим виявом якої є Американський Комітет Визволення. Доповідач вважає, що така політика з боку Америки та інших вільних країн може мати свої причини в теперішній міжнародній ситуації і вона заключається в тому, що ці країни, обстоюючи принцип самовизначення народів,

(Закінчення на стор. 3-ій)

У Ню Йорку відзначено 40-ві роковини віднови українських збройних сил

Ню Йорк.—Заходами окремого Комітету для відзначення 40 річчя віднови Українських Збройних Сил, при Нюйоркському Відділі Об'єднання б. вояків-українців в Америці, в суботу 14 ц. м. відбувся Святочний Вечір у великій залі Народного Дому. Хор „Думка" відкрив Вечір відспіванням Американського Гимну, після чого голова Комітету д-р Іван Козак, відкрив Вечір коротким словом і потім заповідав програму. Хор „Думка" під орудою м-ра Л. Крушельницького запродукував дві пісні — М. Гайворонського „За рідний край" і Р. Ваґнера Бойовий гимн з опери „Рієнці". За фортепіяном був Роман Стецура. З коротким привітом виступив голова Виконного Органу УНРади Микола А. Лівицький, після якого д-р С. Ріпецький виголосив історично-політичну доповідь про початки віднови Української Армії в 1917-ому році. З черги дир. Йосиф Гірняк віддеклямував уривки з поеми Ю. Клена „Попіл імперії", а закінчило цю першу частину вечора Фортепіянове сольо п-ні Дарії Гординської--Каранович, яка відіграла „Рапсодію" Брамса й „Думку" Василя Барвінського та супроводила відспівання цілою залею Національного Гимну. Д-р І. Козак закінчив цю частину програми подякою для всіх безкорисних виконавців мистецької програми. У другій частині Вечора відбувся на цій самій залі бенкет. З короткими промовами виступили на ньому — за чергою — такі діячі: президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, президент УН-Союзу Дмитро Галичин, голова Гол. Управи ОбВУА д-р Володимир Галан, в імені УКК адв. Михайло Пізнак, голова Комітету Об'єднаних організацій м. Ню Йорку мґр. Роман Гуглевич, протоігумен ЧСВВ о. д-р Микола Когут, заст. голови НТШ проф. М. Зайців, п. Дітченко, голова ОДУМ Леонід Чудовський і мітрофорний протоєрей о. Лев Весоловський. Один із названих духовників розпочав вечерю молитвою, другий закінчив. Тостмайстером на бенкеті був ред. Іван Кедрин - Рудницький.

Громада в Джерзі Сити приготовляється до відзначення 40-річчя 22-го січня

Джерзі Сити, Н. Дж. — Місцева Українська Громада вже від деякого часу веде інтенсивну підготову до відзначення 40-их роковин проголошення незалежности Української Народної Республіки 22-го Січня 1918-го року. В цій справі відбулися минулої суботи, 14-го грудня, наради представників місцевих організацій, якими проводив голова Філії УКК п. А. Шаран та на яких розглянено ряд справ, зв'язаних з відзначенням тих роковин. У першу чергу прийнято до відома, що місцева громада та зокрема її активний репрезентант адв. Марсел Ваґнер, податковий комішенер Гудсонського повіту, за згодою інших громад мають поробити потрібні заходи, щоб день 22-го Січня 1958 був проголошений губернатором Майнером Українським Днем у стейті Ню Джерзі, та щоб на стейтових будинках були вивішені в тому дні американські і українські прапори. Такі самі заходи будуть пороблені в управах міст поодинокими нашими громадами. Імпреза в 40-річчя 22-го січня відбудеться в Джерзі Сити в неділю, 26-го січня, в залі школи Дікенса. В мистецькій програмі тієї імпрези виступить м. і. хор „Думка" з Ню Йорку.

Наукове Т-во ім. Шевченка відзначило 120-річчя появи „Русалки Дністрової"

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці в суботу 14-го грудня відзначило науковою конференцією 120-річчя появи „Русалки Дністрової." На програму цієї конференції складалися такі пункти. 1. Голова Філологічної Секції проф. д-р Григор Лужницький в вступному слові відкрив конференцію і згадав про те, що українці в вільному світі можуть згідно з науковою правдою відзначати свої культурні роковини, бо на рідних землях під чужою окупацією немає такої можливости. 2. Проф. Богдан Загайкевич виголосив доповідь на тему „Історія появи „Русалки Дністрової". 3. Проф. д-р Василь Лев доповідав на тему „Фолкльорний матеріял в „Русалці Дністровій", а проф. Михайло Тершаковець говорив на тему „Русалка Дністрова і сучасна доба". В конференції взяли участь гості та члени НТШ в ЗДА.

У ПАРИЖІ РОЗПОЧАЛАСЬ ІСТОРИЧНА ЗУСТРІЧ ГОЛІВ УРЯДІВ 15 ДЕРЖАВ НАТО

През. Айзенгавер відбув подорож літаком здорово і щасливо та здивував французів своїм бадьорим виглядом. — Висловив переконання щодо єдности і сили вільного світу в обличчі совєтської небезпеки. — Відкриття конференції попередили розмови між прем'єрами.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР У ПАРИЖІ

През. Айзенгавер із президентом Франції Рене Коті перед початком нарад екзекутивних шефів держав НАТО у Парижі.

Париж. — В понеділок 16 грудня ц. р. відкрилась у Парижі найбільша в післявоєнних роках, ба навіть від часу Версайської конференції в 1919 році міжнародна конференція, в якій бере участь 14 голів урядів. Одна тільки Португалія з-поміж країн-членів Організації Північно-атлянтійського пакту (НАТО) не є репрезентована самим прем'єром тієї держави Салязаром. Вже від минулої п'ятниці почали з'їздитись прем'єри і міністри закордонних справ, які переводили вступні довірочні наради. В минулу суботу півторагодинну нараду мав державний секретар Доллес з західньо-німецьким канцлером Аденауером. В неділю Аденауера відвідав спершу французький амбасадор з Бонну, після того одногодинну розмову мав з ним англійський прем'єр Мекміллен, після якого до старого канцлера прийшов на довгу розмову французький прем'єр Гаяр. Президент Айзенгавер відбув в неділю одногодинну нараду з головним командантом військ НАТО генералом Лорісом Норстедом, та, після обіду, одногодинну нараду з французьким прем'єром Ґаяром. Президент був на Богослужбі в американській церкві в Парижі, де зібрався також численний дипломатичний корпус. Решту неділі Президент перевів на викінчуванні редакції промови, яку має виголосити на пленарному засіданні НАТО. През. Айзенгавер прибув до Парижу літаком в суботу в полудне, відлетівши в п'ятницю під вечір з Вашинґтону, де на летовищі попращав його великий гурт високих державних урядовців із віце-президентом Р. Ніксоном у проводі. Президент відбув подорож якнайкраще. На летовищі Орлі під Парижем привітав його президент Франції Рене Коті, прем'єр Ґаяр і американський амбасадор Еморі Гавтон. Президент виголосив на летовищі коротку промову, в якій передусім славив Францію, як лідера европейської культури, та американсько-французьку приязнь, існуючу від перших днів американської незалежности. Опісля Президент з признанням висловився про успіхи Франції в заходах піднестись з наслідків воєнного знищення. „Тепер — продовжував Президент — живемо в одному з тих періодів іспиту, що його переживають не тільки в Франції, але й її союзники, між ними моя країна. Ми маємо спільно вирішити, чи люди мають жити надалі в свободі і гідності, чи мають стати васалами всеохоплюючої держави". Президент прославляв Францію, як одного з основників Організації Північно - атлянтійського пакту (НАТО). „Вона пізнала, що тільки у вірній спілці вільні країни можуть зберегти і розвинути духову, економічну і військову силу, потрібну для невтралізації постійної загрози від Сходу. Голови НАТО збираються тепер у цьому чудовому Парижі, щоб перевірити нові елементи у визові, з якими тепер маємо діло. Мусимо зустріти їх успішно, мусимо зустріти їх в єдності." Президент далі говорив про „найвищу силу в збалянсованій єдності" держав НАТО. Він твердив, що прапором НАТО є гасло Французької Революції: свобода, рівність і братерство. „Цей союз старається осягнути назавжди безпеку для кожного з своїх членів і для цілого вільного світу. І над усе, він старається осягнути мир із справедливістю і честю". — Їдучи потім до американської амбасади, Президент зупинив в одному місці авто і казав відкрити рухомий дах авта. Після того він відбув решту дороги стоючки та витаючи рукою юрби народу по обох сторонах вулиць. Це заскочило і стурбувало службу безпеки, але зробило — за одностайним твердженням часописів — прегарне враження на французьку публічну опінію. Воно розвіяло теж злобну пропаґанду, яка твердила, що президент Айзенгавер важко хворий і що Америка й вільний світ позбавлені енергійного проводу.

Айзенгавер відповів індійському прем'єрові Неру у справі роззброєння

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру дістав напередодні конференції НАТО у Парижі листа у зв'язку з промовою Неру в індійському парляменті 28 листопада ц. р., в якій Неру закликав великі держави до припинення всіх дальших експериментальних вибухів ядрової зброї. Президент запевнив індійського прим'єра, що його, Айзенгавера, ця справа давно цікавила і боліла і що безумовно треба припинити дальші досвіди з атомовою зброєю задля зменшення небезпеки війни. Однак водночас Президент звернув увагу, що коли хтось не хоче вживати атомової енерґії для воєнних цілей, той повинен припинити продукцію атомової зброї і атомового матеріялу для тієї зброї. Отож президент твердить у свому листі, що припинення дальших експериментів з атомовою зброєю можливе лише у зв'язку з прийняттям ширшого пляну, який давав би запоруку безпеки проти несподіваної атаки та не давав би нікому односторонньої користи. Президент пригадав, що СССР відкинув західні пропозиції на роззброєння з 29 серпня ц. р., не прийнявши їх навіть за базу для переговорів, ані не пояснивши мериторично, з яких причин їх не прийнято. У висновку Президент стверджує, що проголошувати в таких умовинах припинення дальших експериментів було б радше збільшенням, а не зменшенням небезпеки вибуху війни.

Скінчилася сесія 12-ої Генеральної Асамблеї ОН

Об'єднані Нації. — В суботу 14 грудня ц. р. скінчилась сесія 12-ої Асамблеї, яка роз'їхалась без встановлення дати свого найближчого зібрання. З найважливіших справ, які прийшли ще на останнє засідання сесії, Генеральна Асамблея виявилась безсильною вирішити справу Кипру. Хоч Політична Комісія прийняла була попереднього дня по лінії бажань Греції резолюцію, яка поручала переговори в справі полагодження справи Кипру „задля запевнення народові Кипру права самовизначення", проте на Генеральній Асамблеї ця резолюція не знайшла потрібних двох третіх голосів. „За" голосувало 31 держав, „проти" 23, 24 держави стрималися від голосування. — У своїй промові з підсумками сесії Генеральної Асамблеї, американський делеґат Генрі Кебот Ладж заповів, що З'єдинені Держави імовірно настоюватимуть на скликання надзвичайної сесії ОН для мадярської справи. Тим часом у мадярській справі 12-та сесія Генеральної Асамблеї не зробила нічого.

Індонезія звернулася за допомогою проти Голляндії

Якарта. — Індонезійський уряд розіслав урядам 28-ох азійських і африканських держав, які в Об'єднаних Націях становлять азійсько-африканський бльок, однозгучну ноту з закликом підтримати Індонезію морально й політично в її гострому конфлікті з Голляндією. Цей заклик Індонезії стоїть у зв'язку з одного боку з її репресіями супроти голляндців в Індонезії і конфіскатою всього майна голляндської держави та приватних голляндських фірм і осіб, з другого боку з дипломатичною акцією, що її тепер переводить Голляндія між прем'єрами і міністрами 15-х держав НАТО, які приїхали до Парижу на тамошній з'їзд НАТО. Конфіскування, націоналізування та секвестрування всього голляндського майна в Індонезії і викидання відтіль голляндців зустріло вправді захоплення в правонаціоналістичному і комуністичному таборах, але не знайшло одобрення не тільки в чужинецькому західньому світі, але й також в таких невтральних і приязних Індонезії країнах, як Індія. Її прем'єр у своїй промові в індійському парляменті висловив жаль і пересторогу під адресою Індонезії, щоб тамошній хід подій не зайшов так далеко, що неможливою стане мирна злагода в справі Нової Ґвінеї, за яку пішов цілий спір. Індії й іншим невтральним країнам залежить на інвестиціях приватного закордонного капіталу, що його акція Індонезії відштовхує. Тим часом англійські літаки й кораблі дістали дозвіл від індонезійського уряду перевозити голляндців з Індонезії до Сінґапуру. Вони масово покидають цю країну. Газетні вістки про переворот в Індонезії виявились невірні.

Страшний землетрус навістив Іран

Тегеран. — Вночі з минулої п'ятниці на суботу страшний землетрус навістив гористу околицю за 240 миль на південний захід від столиці краю, Тегерану. Центром землетрусу стало містечко Фарзан, яке перемінилось в один великий цвинтар, засипаний руїнами домів. Покищо добуто з-під них 210 трупів, але гадають, що число тамошніх жертв перевищило 1.000 осіб. Загалом обраховують скількість людських жертв на 1.287, але воно напевне збільшиться. Поважні шкоди настали в м. Сагнет, більшому торговельному центрі на шляху Тегеран-Багдад. Але землетрус захопив обшир 32-х місцевостей і треба буде довшого часу, щоб обрахувати докладно всі людські жертви та матеріяльні втрати. Десятки тисяч осіб опинилось бездомними. Нещастя збільшила холодна пора року. Уряд змобілізував всі державні і приватні засоби для негайної допомоги.

В АМЕРИЦІ

● **Статистичне бюро** повідомляє, що число населення ЗДА на день 1-го листопада становило 172,327,000 осіб — на 21,194,-000 або на 14 відсотків більше як було під час останнього перепису населення в 1950 році і на 3,035,000 або 1.8 відсотка більше, як було 1-го листопада 1956 року.

● **Фоторепортер** Джордж Т. О'Дей вніс до суду скаргу на кінового артиста Джека Пеленса (Палагнюка), домагаючись 15,116 долярів відшкодування за пошкодження його фільмової камери під час спроби сфотографувати в суді Джека Пеленса на розводовому переслуханні. Славний кіноартист заявляє, що він діяв в самообороні, бо О'Дей пробував на нього напасти.

● **Шестеро дітей** в Ди Квойні, Іллиной, ідучи морозного ранку до дитячого садка, побачили у вікні крамниці маленького Ісуса в самих пелюшках. У садочку вони заявили про це вчительці і попросили її подбати про маленького Ісуса, якому, мабуть, дуже холодно. Коли вони верталися додому, Ісусик був уже в теплій одежі, бо вчителька зателефонувала до власника крамниці і розповіла йому про нарікання дітей.

● **26-річний лайтенант-летун** Сем Меррімен із Річмонду, Вірджінія, погодився віддати братові - близнюкові Биллові свою здорову нирку, який має хворі обидві нирки. Після цієї операції Сем не зможе вже літати, бо лікарська комісія не визнає його здібним до військової служби.

● **За час страйку на нюйорських підземках**, значно збільшилося число вкрадених авт. Поліція повідомила, що впродовж чотирьох перших днів страйку вкрадено 153 авта. Злодії воліють їздити вкраденими автами, ніж у переповнених автобусах.

● **У Спокейні**, Вашинґтон, розбився джетовий бомбовик зараз після старту з летовища „Ферчайлд". З 9-ти членів залоги 8 згинуло.

● **У столиці Перу, Лімі,** відбулася перша за 63 роки смертна екзекуція. Військовий відділ із 8 вояків розстріляв Хорджа Віллянуеву, який в 1954 році викрав і вбив 3-річного хлопця.

У СВІТІ

● **У Совєтах** спекулюють вже навіть — місцем для покійників. Два цвинтарні урядовці в Москві пішли до в'язниці, а ще 5 чекають свого суду за хабарі, одержані від родин померлих. У Совєтському Союзі нема не тільки де мешкати живим, але й де лежати мертвим. Щоб дістати місце на цвинтарі для своїх близьких не в спільній могилі з чужими, звідки за рік-два їхні кості викинуть, люди мусять давати хабарі урядовцям цвинтарної управи.

● **В Індонезії** вилетів у повітря склад амуніції біля Бандунґу, при чому лягла в руїнах сусідня фабрика зброї. Згинуло в цьому коло 20 вояків із сторожі. Поліція закрила голляндський товариський клюб, що знаходиться в сусідстві з складом амуніції, і переслухала всіх його членів. Голляндська преса пише, що винуватців треба шукати серед індонезійських комуністів, а не серед голляндських купців і торгівців, заінтересованих у ладі й спокої.

● **Фільмова артистка** Діяна Дорс заскаржила в Лондоні до суду поліціянта за чинну зневагу і словесну образу. Він, мовляв, зробив їй синяк, стиснувши за плече, та і образив непристойними словами. Поліціянт зупинив авто за неправильну їзду на вулиці, за кермою якого сидів разом з артисткою атлет важкої ваги. Поліціянт рішуче перечить закидам, Діяни Дорс.

● **В Сіямі** громадяни так мало цікавляться виборами, що уряд призначив 50,000 дол. для „заохочення" виборців голосувати. Тому, що найактивнішим елементом серед населення Сіяму є комуністи, фінансовані з сусіднього Китаю, уряд побоюється, що в найближчих виборах переможуть ліві групи, які домагаються зірвання союзу Сіяму з ЗДА.

● **Новим президентом Швайцарії** став 61-річний міністер господарства, католицький консерватист д-р Томас Гогенштайн. У Швайцарії щороку змінюється президент, яким за чергою стає кожний із семи членів Федеральної Ради (уряду Швайцарської Федерації).

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

З'ЇЗД НАТО У ПАРИЖІ

18-го березня 1948 року десять держав покликали до життя Організацію Північно-Атлантійського Пакту, відому з початкових англійських літер, як НАТО. 16-го грудня 1950 року першим головним командантом збройних сил НАТО призначено Д. Д. Айзенгавера. Тепер є ним генерал летунства Лоріс Норстед. Генеральним секретарем НАТО був аж до літа цього року англійський лорд Ізмей, його наступником став один із пробоєвих борців за єдність Европи, кол. бельгійський прем'єр і міністер закордонних справ Поль Генрі Спаак. З входом у життя т. зв. Паризьких протоколів з 23 жовтня 1954 року, до НАТО ввійшов останній член цієї організації — Німецька Федеративна Республіка. Разом НАТО охоплює тепер 15 держав, якими є: ЗДА, Англія, Франція, Італія, Бельгія, Люксембург, Данія, Норвегія, Ісляндія, Португалія, Греція, Туреччина, Західня Німеччина, Голляндія і Канада.

Без уваги на дальший хід подій, НАТО увійшло вже в історію, як перша після другої війни спільнота вільних народів, що об'єдналися у спільному бльоці задля оборони проти совєтської загрози. НАТО — це не є міжнародна організація для пропагування демократичної ідеології, яка прикривала б якісь її спеціяльні цілі. І тому вона не подібна до заснованого московськими большевиками в березні 1919 року Комінтерну (III Комуністичного Інтернаціоналу), який став одним із засобів імперіялістично політики відновленої російської імперії. НАТО не подібне також до заснованої в 1937-му році „осі" Берлін-Рим-Токіо, яка, під фірмою антикомуністичного бльоку трьох націоналістичних держав, підготовляла суто імперіялістичну війну. НАТО постало, як перша зорганізована міжнародна реакція проти совєтського імперіялістичного походу безпосередньо після другої світової війни. Яскравим виявом цього походу було окупування совєтськими збройними силами Середньої Европи та переведення за їх підтримкою „мирної" окупації Польщі, Румунії, Болгарії, Мадярщини, Східньої Німеччини й Чехословаччини. Тому НАТО мало відразу і зберегло по нинішній день оборонний характер.

Ставши бар'єром проти дальшого походу Совєтів на Захід, НАТО набрало водночас значення історичного символу найбільшої у світі зорганізованої сили міжнародної демократії. Це — добровільний союз вільних країн, що їх кордони простягаються від підбігунових околиць на півночі, вздовж Атлантику й Середземного моря — аж по північний кордон Сирії. НАТО стало також зав'язком дальших союзницьких бльоків вільних держав: заснованої 8 вересня 1954 року Організації Південного-Східнього Азійського пакту (СЕАТО) з участю 8-ох держав для оборони обширу Тихого океану (ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Філіпіни, Сіям і Пакістан) та покликаної до життя 21 листопада 1955 року Організації Середньо-Східнього пакту, так званого Багдадського бльоку (МЕАТО), з участю 5-х держав (Англія, Ірак, Іран, Туреччина і Пакістан), плюс фактично й З'єдинені Держави. Коли додати до цього двосторонні союзи, що їх в той самий час — упродовж останніх десятьох років — підписали ЗДА з державами, які до жадного з тих пактів не належать, але насправді зараховуються до вільного світу (напр., Японія, Південна Корея, Південний В'єтнам, національний Китай, Еспанія, всі країни американського континенту), то у висліді постала густа сіть оборонних союзів, яка радикально змінила політичне обличчя післявоєнного світу.

Спинено дальший збройний похід Совєтів на підбій Европи, бо вони усвідомили, що кожна дальша спроба в цьому напрямку — це третя світова війна, отже й розгром „здобутків жовтневої революції". Настав затяжний період холодної війни з перегонами у зброєнні. Сповільнення темпу дальшого зброєння Заходу внаслідок різних причин при одночасному безперервному поспіхові Совєтського Союзу захитало до деякої міри оборонною силою Заходу, головно в політично-пропагандивному аспекті. Факт винайдення Совєтами міжконтинентальних ракет і вистрілення двох „спутників" захитали довір'ям у мілітарну оборонну готовість Заходу. Рішено вжити протизаходів для надолуження втраченого. Для цієї цілі рішено скріпити НАТО політично, військово, економічно. В усіх столицях країн НАТО прийшли до переконання, що вільний світ опинився у страшній небезпеці, якій треба протидіяти, взявши до уваги розвиток військової техніки та совєтські успіхи на Середньому Сході. І для цієї цілі рішено грудневу сесію Ради НАТО перетворити на з'їзд голів урядів та міністрів закордонних, військових і фінансових справ 15-ох вільних країн. Саме цей з'їзд почався 16 ц. м. у Парижі. На нього звернені очі всього світу, бо від цього з'їзду повинен розпочатися політичний і психологічний протинаступ вільного світу проти Москви.

Ярослав Курдидик

ЯКІ БАЗИ КРАЩІ —

З „пресового гамузу", що витворився протягом останніх двох місяців із так званої ракетної гарячки, починають щойно тепер викристалізовуватись ясні й переконливі думки, погляди та висновки, які характеризують розважливість, глибина і тверезість. Це без жадного перебільшення і сумніву, що рік 1957 буде таким зворотним в історії воєнної науки, як були роки, коли введено першу пальну зброю, перші танки чи бойові літаки. Очевидно, що мине немало часу, поки людство усвідомить собі, що входить в добу, в якій заникають фронти, що розділяли колись окремі плацдарми воєнних дій, і ледве чи уява зможе їх відтворювати. Европа, яка в минулому була головним тереном усіх великих історичних баталій та розправ, передасть своє „першенство" широким просторам нашої землі, на якій вже не десятки й сотні, а тисячі миль перейдуть у „воєнну калькуляцію". І тому дуже часто доводиться тепер чути заяви передових воєнних фахівців, які важко сприйняти, бо вони виглядають так абстрактно й фантастично, що просто не вкладаються в той реалізм, який завжди позначали дотеперішні воєнні дії.

Ось для прикладу, напередодні з'їзду членів НАТО висунено досить дразливе питання, що ЗДА, мовляв, віддалені від СССР відносно далеко і досягнути їх на випадок війни буде тяжче, як Англію чи якогось іншого члена НАТО, віддаленого на сотки, якщо не десятки миль від головних большевицьких випадових центрів. Хоч Англія і спромоглася в останньому часі створити свої власні оборонно-випадні нуклеарні осередки, все ж таки в тій країні приймають за більш як певне, що на випадок війни вона має прийняти на себе найболючіші удари і зазнає найбільшого знищення. З черги висувається припущення, що ціллю большевиків у майбутній війні буде якраз виелімінувати Англію як одного з найважливіших партнерів Заходу, а тоді вже „вилущувати" менших членів. Оця обставина примушувала ЗДА й Англію створити таку відсічну стратегію, яка, коли б навіть большевикам вдалося заатакувати англійські острови, давала б запоруку відплати.

Зараз після закінчення другої світової війни деякі західні воєнні експерти висунули теорію, що великі морські воєнні фльоти вже віджили свій вік і що у майбутній атомовій війні вони не відігравагимуть вирішної ролі. Ці експерти твердять, що особливо авіоносці і всі інші великі одиниці бойової фльоти стануть головною ціллю ворога і можуть бути знищені, не виконавши свого бойового призначення. Отже, висновок: немає сенсу їх будувати.

У цьому питанні мілітарні авторитети твердять тепер якраз протилежне. Вони заявляють, що Захід не може надіятись ні на які значніші стратегічні успіхи доти, поки не контролюватиме цілковито всі морські простори. Вони твердять, що тільки ідеальна узгідненість бойових дій, ведених із суходолу й „плаваючих баз", стане вирішним фактором у майбутній війні. Воєнні знавці вважають, що особливо тепер, з розвитком нуклеарних ракет, ворог, на випадок війни, в першу чергу подбає виелімінувати всі суходільні бази, від яких він може найбільше потерпіти. Але ворог ніколи не зможе зробити цього у відношенні до „плаваючих баз", якими є 101 американський і 29 англійських авіоносців (всі статистичні дані охоплюють морські одиниці, що є вже в діючій службі, стоять в резерві або знаходяться в стані побудови). Адже неможливо виготовити плян масового „безоглядного й остаточного винищення" авіоносців, цих плаваючих летовиць, які, залежно від стратегічних вимог, можуть діяти гуртом або поодинці і можуть змінювати місце свого постою, перепливаючи 350-500 миль на добу і таким чином стаючи для ворога невловимими. І коли б для прикладу, СССР відважився заатакувати Англію або котрогось із інших членів НАТО, то відплата, яка наспіла б негайно не лише з суходільних баз, але й з самого моря, з „плаваючих баз" — була б жахлива. Не треба забувати, що з самого тільки „Фарестолла" може піднятися для відплати 85 літаків, і що авіоносців цієї кляси буде незабаром більше, поминаючи всяку іншу „дрібноту", на якій разом стоїть коло 1500 літаків, спроможних переносити більші або менші атомові чи гідроґенні бомби.

Щоправда, недавня заява адмірала Карні про те, що СССР матиме у найближчих п'яти роках коло 700 підводних човнів, 40 винищувачів, 200 контрторпедовців і коло 100 різних інших бойових суден та 5000-7000 далекосяжних турбомоторових літаків — дуже промовиста. Але, щоб потішити „песимістів", варто згадати, що самі тільки ЗДА, за виїмком хіба підводних човнів, мають уже тепер 3-4-кратну перевагу над большевицькою фльотою і продовжують заходи, щоб цей бойовий пріоритет не лише вдержати, але й побільшити та достосувати до наймодерніших воєнних вимог. Такі самі завдання покладено на бойову фльоту НАТО, щоб зробити її найбільш боєспроможною й еластичною.

Мабуть, уже недалеке майбутнє покаже, які бази виявляться надійнішими й кращими — суходільні чи плаваючі. Найновіша мілітарна теорія вимагає, щоб на випадок війни всі бази одна одну ідеально доповнювали, і тому не слід знецінювати одні бази коштом інших.

Я НАПАМ'ЯТЬ ЗНАЮ...

Я напам'ять знаю всі дороги
Поміж кленів та поміж дубів
У краю, де бігав босоногим
Кликати веселих голубів.

Знаю тих струмків співучу мову,
При яких ліщини розрослись,
Ніби я цю землю пречудову
Виміряв під зорями колись.

Обжинкову пісню знаю кожну,
Кожну хату, і стежки, і став...
А без цього полюбить не можна
Землю, ту, на котрій виростав...

А. М'ЯСТКІВСЬКИЙ

ФАНТАСМАГОРІЇ З МАЛІНОВСЬКИМ І РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО ХРУЩОВА

Фантасмагоріями називають страшні й дивовижні картини, що ввижаються людині у сні і тривожать її почуття. Цим же словом можна назвати і хворобливі фантазії людей, які просто вибиваються із сил, щоб своїми дивовижними здогадами та концепціями поставити деякі речі „на голову".

Появилася оце, як повідомляє тижневик „Наш Клич" (Аргентина) з 14 листопада ц. р. у буеносайреському часописі „Клярін" з 5 листопада ц. р. стаття віденського кореспондента цього часопису п. Антона Стефанеску, за прізвищем, мабуть чи не румуна, написана з приводу усунення Жукова і призначення міністром оборони СССР маршала Родіона Маліновського. Стаття повна найнеможливіших і найфантастичніших ревеляцій і тому редактор „Нашого Клича" слушно підкреслює, що подібні дописи треба реєструвати, бо вони виявляють тенденції деяких кіл, без сумніву, ворожих українській визвольній справі.

Румунські ревеляції п. Стефанеску про українського „націоналіста" і „незалежника-сепаратиста" ... маршала Родіона Маліновського такі:

„Бувший підстаршина царського війська, козацький вояк і потім солдат Чужинецького Леґіону Франції, Маліновський ніколи не переставав бути українським націоналістом. Переконаний, що він носив у своєму ранці палицю маршала, Маліновський завжди мріяв про незалежність своєї батьківщини, козацької України. І то на стільки, що коли він командував на південно-східньому фронті проти німців, запропонував був румунському королеві Михайлові об'єднати його армію з своєю, щоб повернути їх проти совєтських військ, щоб здобути незалежність України (?!). Взаміну за участь у цьому підприємстві, він забезпечував молодому королеві границі на Дністрі і Буковину. Чи він зробив цю пропозицію за згодою союзників і спираючись на їх допомогу? Чи зробив це на підказку Сталіна, який хотів у той спосіб випробувати вірність короля Михайла? В усякому разі, якщо він повнив тільки наказ Сталіна, то це означало, що той відгадав був його амбітні мрії. І, на його думку, ніхто краще від Маліновського не міг би представити, як ніби щиру, облудну пропозицію про незалежність України. Бо Сталін умів вибирати своїх агентів".

„Але король не звернув уваги на обіцянки козака, і його 18 дивізій пішли пліч-об-пліч із русскими військами аж до здобуття Берліну. Тоді Сталін винагородив короля Михайла найвищим совєтським орденом, а маршала Маліновського було вивезено в Манджурію, більш-менш в ті країни, де тепер знаходиться Молотов. Пізніше Сталін вигнав із Румунії і її короля. Але це вже інша справа".

„Від того всього залишаються сепаратистичні ідеї Маліновського, напевно відомі його товаришам зброї, які ніколи не матимуть охоти рухнути й пальцем для здійснення козацьких мрій. Навпаки, антагонізм поглибить опозицію Хрущову. Напередодні 40-ліття річниці революції Совєтська Росія знаходиться в повному політичному, економічному й військовому замішанні. Буде три дні свят, але також міркувань протилежних таборів. Секретар партії шукає підтримки в тіні Сталіна, в „спуніках", в мирному співжитті з Заходом, в своїх „українцях" і, може бути, знайде її в війні на Середньому Сході."

Звідки п. Стефанеску викопав усі ті ревеляції і сенсації про несамовиту „сделку" Маліновського з румунським королем Михайлом, організовану під протекторатом Сталіна, єдиницею. У румунській, як і залишиться його ж таки та в іншій закордонній пресі, таких фантасмагорій появилося чимало, і тому вистачає в таких випадках обмежитися зареєструванням кожної такої нової „качки" і підкресленням її підозрілої, а то й ворожої тенденції, як це зробив правильно „Наш Клич".

Гірше буває, коли подібні ревеляції починають появлятися в українській пресі, і до того сиґновані прізвищами відомих українських політичних діячів. Так, наприклад, в паризькому „Українському Слові" (ч. 836 з 17 листопада ц. р.) появилася велика стаття Дмитра Андрієвського п. н. „Жуков і українці", з якої виходить, що усунення Жукова Хрущовим є перемогою українців і поразкою росіян...

У згаданій статті справі „виходу українців нагору" присвячено — такі міркування й висновки:

„...в розправі Хрущова з Жуковим є деякі моменти, які роблять її не банальною, себто не подібною до попередніх, і особливо важною для українців. Поперше, немаловажним є той факт, що цим разом потвердилося помічання, яке можна було зробити при усуванні групи Молотова, а саме, що Хрущов у своїй боротьбі з конкурентами спирається на українцях. Серед десяти маршалів, які обтяжували Жукова на ЦК, чотири є українці (Маліновський, Соколовський, Яременко, Москаленко), один поляк (Рокоссовський), а решта п'ять — москалі. Як в справі Молотова, одним з перших виступав на зібраннях в користь Хрущова маршал Москаленко, начальник залоги міста Москви. Він же мусів запобігати всяким виступам прихильників маршала в опалах (?! — ред.), який тішився великою популярністю серед війська і населення і з чим не можна було не числитись".

„Розправа Хрущова з Жуковим робить з українців — як маршалів, так і комуністів та членів уряду УССР — ще важніший чинник, як вони були досі. Річ в тому, що досі Хрущов в багатьох випадках (переговори з Тітом в Ялті 1956 р., усунення групи Молотова, обсада Центрального Комітету і Президії) спирався одночасно на націоналах і на армії. По усунен-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВТРАЧЕНІ МОЖЛИВОСТІ

Лондон. — Майже одночасно з совєтськими „спутніками", що почали літати навколо землі, прибув до Об'єднаного королівства з Америки Джордж Кеннан, бувший посол З'єдинених Держав у Москві. Дж. Кеннан має виклади в Оксфордському університеті в справах міжнародної політики, зокрема, про відносини між західніми великодержавами з совєтською імперією. Він теж виступає з промовами в радіо.

Дж. Кеннан відомий у політиці, як оборонець гіпотези про „здержування" російського комуністичного натиску на вільні країни, щоб оминути більшого конфлікту, який привів би до нової світової війни. На думку Кеннана, російська большевицька імперія, побачивши силу і рішучість західніх великодержав супроти будьяких совєтських агресій, спинить свій натиск і захоче договоритися, розмежувати свою „сферу впливу" з „сферами" інших великодержав.

Дж. Кеннан людина вчена, і він уміє знаходити подібні приклади боротьби на перший погляд непримиренних ідеологій (іслям-християнство і ін.) в історії, що завершилися розмежуванням „сфер впливу" і уможливили мирне співжиття. Дж. Кеннан учився у відомого німецького „геополітика" Карла Гаусгофера, який ставив державну політику різних держав у зв'язок з їх географічним положенням, а тому Кеннан і собі робить деякі „геополітичні" висновки, які „науково" віддають цілі народи під владу московського імперіялізму. Відоме твердження Дж. Кеннана, мовляв, Україна має належати до російської імперії, при чім він зробив зовсім абсурдне порівняння: неначе, Україна стоїть супроти Росії в такім відношенні, як стейт Пенсилвенія до З'єдинених Держав Америки, хоч би тільки в економіці. Це твердження Дж. Кеннана показує, що він у своїх наукових студіях або зовсім „не доглянув" фактів з історії і теперішности України, або користується такими тенденційними працями, як книги Д. Далліна, видані в Америці.

Теорія „здержування", яку з таким апльомбом обороняв п. Кеннан, була підсвідомо збудована на переконанні, що СССР ніколи не дожене західніх великодержав у своїй військовій техніці і не зможе серйозно загрожувати „західній сфері впливу". Випуск совєтських „спутніків" показав, що московські „чудотворці" використали післявоєнну добу „здержування" для виробу таких знарядів, яких нічим не можна „здержувати".

Дж. Кеннан і його однодумці хотіли міряти СССР міркою „нормальної" імперіялістичної держави, що має межі для своїх апетитів. Але ці теоретики „здержування" гірко помилилися. Бо агресивність большевицької Москви росте безмірно, і Кремль не побоїться ніяких держав у війні, коли буде мати певність, що війну виграє.

Може, — як той „мудрий лях по шкоді", — не один політик в західніх державах задумається над тим, що тактика „здержування" не була розумна і реальна. Бо інстинкт самооборони велить кожній людині не дати себе заскочити бандитові, що шукає моменту для нападу. В таких випадках єдина правильна тактика — не дати розбійникові озброїтися, а навпаки, унеможливити йому розбійницьку діяльність.

Ніхто не скаже, що такого сприятливого моменту не було. Можливість ліквідації розбійницького гнізда в Москві була в перших роках після другої світової війни, коли Америка мала атомові бомби і могла привести Москву до капітуляції самою загрозою атомового бомбардування. На цей „нелюдський вчинок" західній світ не відважився і дав можливість нелюдському режимові в Москві готувати зброю для обернення всього людства в рабів большевицької імперії. „Рідко трапляється щасливий час" — казали старовинні римляни.

П. А.

На „відзисканих землях" у Польщі — завжди непевність і біда

Вроцлав. — Головною причиною всіх господарських труднощів у західній Польщі є атмосфера непевности, яка там панує — до такого висновку дійшов варшавський кореспондент „Ню Йорк Таймс-у" Сидней Грузон, який зробив об'їзд так званих відзисканих земель, себто Долішнього Шлезьку й інших теренів, які перед війною належали до Німеччини. Він покликається на опінії однаково відповідальних місцевих комуністів, як і звичайної сільської жінки; всі однаково вважають, що трудно робити інвестиції в будову нових домів, ремонт чи у власні помешкання, коли невідомо, чи ціла та провінція залишиться при Польщі. Кожна міжнародна криза відбивається глибоко на настроях тамошніх мешканців. Усі вони глибоко переконані, що німці будуть вдоминатися звороту тих колишніх німецьких, чи впродовж сторіч знімчених земель. Тому по сьогоднішній день столиця „відзисканих земель", Вроцлав (Бреслав), невідбудована з руїн. Внаслідку боїв за те місто, що тривали ген аж до травня 1945 року, 65% міста було цілком поруйнованих. До цього часу навіть половини не відбудовано, а в самій середині міста стоять ще румовища. Серед них в несамовитих мешкальних умовинах живе 420,000 мешканців. Все ж, місто не дійшло до передвоєнного стану 600,000 мешканців плюс один мільйон з довкільних передмість. Щойно в останніх місяцях варшавський уряд, пішовши на різні поступки коштом комуністичної доктрини, заохочує людей дивитись на свої доми й помешкання, як дійсно на свою власність, і переламлює настрій тимчасовости, — твердить американський кореспондент.

ДОМАГАЮТЬСЯ ФЛЮОРИЗАЦІЇ ВОДИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Голова Американського Дентистичного Товариства д-р Вільям Р. Алстадт заявив на зборах дентистів в готелі „Статлер", що Ню Йорк повинен іти за прикладом інших міст та запровадити в себе флюоризацію води. Д-р Алстадт сказав, що Ню Йорк веде перед в багатьох ділянках, але чомусь не хоче, щоб його діти не псували собі зуби, п'ючи нефлюоризовану воду. „Прикро робити такий коментар, казав промовець, але, велемовна меншість домоглася того, що найбільше в цій країні місто не користає з наукового поступу.

Володимир Янів

РЕІНКАРНАЦІЯ МУРІВ

Подорожні враження з Італії

(2)

Але залишімо принагідні зауваги, які випливають з наболілого серця мандрівника, що ходить широкими шляхами чужини, не мавши змоги пізнати як слід Рідного краю. Вернімося до проблеми каміння, як тривкого будівельного матеріялу, що перетриває негоди та чвари, того каміння, яке могутньою сірою симфонією полонить відвідувача в Італії. Коли симфонія каміння дивує в гірському селі ідеальним злиттям природи й архітектури, тоді у місті захоплює вона вже на перший погляд могутністю та багатством, але також ідеальним згармонізуванням будівель. Зокрема, якщо дивитися з деякої віддалі й згори. Якщо у Римі стати на зеленому [illegible] Джіянікольському горбку, то з одного боку композиція розтягненого у стін могутнього міста родить подив, але рівночасно стає аж ніяково від тої майже одностонної маси розкиненої теракоти, що нагадує моделювання рудої скелі. Зокрема, як дивитися пізнього літа чи ранньої осени, коли південна спека висала зелень з і так убогої рослинности міста. Тоді маса каміння, не злагідненого зеленню, пригнічує і втомлює. Рим без контрасту синяви небес, озолоченої сонцем, — до речі дуже частої, майже обов'язкової, викликав би нервовий розлад. Але, навіть у найбільш пригніченому настрої й при найбільш роздратованих нервах годі заперечити, що основним враженням таки зостанеться відчуття могутности й величі, тим більше, що й деталі загального образу навіть з віддалі вражають розмахом і силою. Як же ж легко саме з Джіянікольського горбка зрозуміти, чому Рим дістав горду назву „вічного міста", назву що символізує незнищенність. Скеля не проминає! Камінь перетриває століття! Ось Тібр ліниво котить свої убогі й завжди каламутні води, що своїм кольором наче уподібнюються до загального тону міста, а з двох його боків дві наймогутніші будівлі, які опановують міську панораму: замок Ангела і т. зв. національний пам'ятник посеред десятків церковних веж і копул (Ватикан з катедрою св. Петра знаходиться з другого боку горбка). Між обидвома будівлями лягло сливе XVIII століть, і вже це має свою вимову! Історія замку Ангела, отої імпозантної ротонди, обдертої з первісного багатства мармурового покриття, інтарсій і мозаїк, — маєстатично-суворої в своїй сучасній убогій наготі, дала зміст для десятків томів барвних романів. Але не місце тут спинятися над подробицями й ширше описувати таємні підземні ходи, які сполучали замок з Ватиканом, рятуючи не раз Петровим наслідникам життя в хвилини небезпеки. Нам важливо, що ця антична будівля, збудована за часів римського цісарства як гробниця цісаря Гадріяна та його потомства (закінчена 136 р. по Хр.) досьогодні безперервно служить як будівля, стаючи одним із символів Риму. Нам важливо далі, що ця будівля в еволюції століть підпадала різним змінам, не втрачаючи свого основного обличчя. Переставши бути 211-го року мавзолеєм, ротонда стала складовою частиною міських укріплень. Різьби, які її колись оточували, послужили оборонцям замість стрілен: — скидані з мурів вони сіяли смерть серед ворогів. Теодорих перетворив замок на в'язницю, а понурі келії донині утрималась в частині будівлі. 590-го року, коли чума пустошила Рим і коли спорожнілими вулицями міста під надхненний шепіт покаянних молитов посувалася повагом процесія стривожених людей з посипаними попелом головами, з'явився над замком Архангел Михаїл. Пошесть перестала лютувати, і вдячні мешканці поставили на горі замку каплицю, де й сьогодні стоїть статуя Архангела, від якого замок дістав своє ймення. Замок був незліченні рази розбудовуваний, перебудовуваний і добудовуваний. В XI ст. дістав він цілий новий поверх, який виразно відрізняється від первісної ротонди, як відрізняються від неї пізніші, елеґантні башти муру, що злагіднюють середньовічну строгість основного масиву.

Коли ж перекинути погляд із замку на другу будівлю, що домінує над Римом, — на національний пам'ятник, званий також пам'ятником Віктора Емануеля, то він вражає насамперед різким контрастом: будівля, закінчена щойно 1920 р., яка має символізувати могутність відродженої імперії, використала всі модерні винаходи будівельної техніки, щоб викликати враження сили. Ми знаємо, як часто саме такі бажання кінчалися компромітуючою невдачею, зокрема на переломі XIX і XX століть. Впевнена самозакоханість зарозумілих раціоналістів, засліплених фата морґаною головокружного й безперервного поступу, творила холодні конструкції, позбавлені чуття й гармонії, оцінювані сучасниками на підставі рекордових димензій, кількости непов'язаних деталів чи крикливих барв. Подібних небезпек доби не уникнув і згадуваний пам'ятник, зокрема коли його порівнювати з описаним гадріяновим мавзолеєм, хоч і могутнім, але яким же простим у композиції, навіть якщо усвідомити, що він сьогодні обдертий зі зовнішнього багатства колишніх декорацій. Не зважаючи на всі перебудови й пізніші додатки, справляє він враження рідкої гомогенности в основнім масиві ротонди, яка все ще нагадує первісне призначення й яка так дуже зближена до інших гробниць, наприклад, до мавзолею Августа чи „томби" Цецилії Метеллі при цій „королеві всіх доріг світу", якою є „вія Аппія". Треба мати ще не старі ноги, здорові легені й серце, щоб вийти широкими сходами під клясицистичну колонаду національного пам'ятника, а ярка біль мармуру не раз була об'єктом критики, зокрема, як визов стонованій теракоті старовинних будівель чи достойній сірині близьких руїн. Але треба сказати, що вроджене архітектонічне чуття римлян навіть в даному випадку дозволило зберегти міру, якої, зокрема, не вдалося утримати в архітектурі на переломі століть малим амбітним народам у їх намаганнях дати в будівлях свідоцтво своєї сили і вартости! А втім в Римі клясицизм початку XX століття це не є той самий чужий товар, якими є рівночасні з ним потворні будівлі Брюсселю чи Берліну. Якщо оглядати реконструкції римського форуму, то саме до них таки дуже зближений „національний пам'ятник", який в безпосереднім сусідстві з їх руїнами піднімається. Врешті, треба сказати — і до цього питання треба буде ще вернутися, — що в Римі є таке органічне наверствовання прерізних епох і стилів, що в ньому не вражає навіть свіжість сміливости чи навіть зухвалости нових будівель, якщо вони не є потворними. І саме описаний контраст двох будівель, що домінують над „вічним містом", може стати символом не тільки могутности, яка пливе з величної симфонії каміння, але й наверствовання століть, які докидають свою данину для цілости.

НАШЕ СВІДОЦТВО

(Чому організуємо показ нашого мистецтва при Міжнародній Жіночій Виставці).

Від 4. XI. до 10. XI. ц. р. велику залю 71-го армійського полку при Парк Евню в Ню Йорку перетворено на приміщення Міжнародної Жіночої Виставки.

Від самого входу, впоперек неї, проведено два ряди станків - кіосків різних національностей. Між ними, як „в народів вольних колі" примістився і наш станок. Він, як всі інші, невеличкий, але зате який же багатий своїм чисто гуцульським мистецьким змістом. Центральною атракцією була тут гуцульська пара, чудесно уставлена та по мистецькому зодягнена-пристроєна гуцулка лялька та такий же гуцул-легінь. Ніхто з відвідувачів, чи то одинцем чи групами, не пройшов повз, щоб не задержатись і не подивляти мистецтва одягу на нашій „гуцульській парі". „Які прекрасні типи, якже мальовничо зодягнені. Це українці? А хто вони такі?" — падали слова відвідувачів, і йшли інтерпретації, але які?

Тоді відчувалося дошкульну потребу хоч би мовчазного інформатора звичайної, але доброї карти України, приміщеної на догідному місці в цьому павільйоні.

Прямовісно до культурних станків пробігали т. зв. комерційні станки. Між ними на доброму місці примістився був і наш. Він своїм мистецьким вирядом доповнював перший. Увагу відвідувачів стягав він на себе мистецькими образами з історичною тематикою та зразками нашої побутовщини — етнографії. Про це свідчили самі глядачі, коли інтересувались ближче змістом нашої культури. Це заінтересування йшло так далеко, що деякі особи з американського мистецького світу просили випозичити їм наші експонати для їхніх виставок. Не без мистецького значення було теж і щоденне презентування живими особами нашої народної ноші, із усіх земель України та виступ танцювальних груп ввечорі у програмі Українського Дня. Ці точки заокруглювали її вражения у глядачів.

Через цей час безперервним потоком пропливали біля виставкових станків тисячі відвідувачів. Між цими людськими масами був певний відсоток таких, що нічого не знали про нас, а не малий процент відвідувачів становили одиниці з невиразним блідим поняттям про нас, змішуючи нас із „старшим братом".

Тут, на виставці, всі вони стрінулися з поняттям українці — Україна як з конкретним, відрубним, незаперечним явищем на рівні з поняттями німці, шведи, італійці та інші. Як про відрубність греків чи японців свідчила їхня питоменна народна культура, так теж і про нас, як про відрубний народ, говорили наші культурні надбання, зосереджені в кіосках та засвідчувані живими виступами. А коли взяти на увагу ще вартість народних культур, тоді наша, без хвальби, як одна з найкращих, не тільки що засвідчувала про нашу етнічну відрубність, але теж висувала нас на передове місце між народами.

Тому у відвідувачів виставки у понятті окремих національностей знайде своє місце і український нарід.

Ця виставка мала для нас немале значення. Тому нашим обов'язком організувати її щороку і до останньої можливости удосконалювати.

Марія Стефанів.

Місто Вінніпеґ гідно вітало проф. В. Кубійовича

Зустріч українського громадянства міста Вінніпеґу з проф. д-ром В. Кубійовичем відбулася 1-го листопада в залі Народного Дому при великім числі делеґатів місцевих парохій, організацій й установ.

Господарем зустрічі був проф. Павло Юзик із Манітобського університету, а представляв присутнім проф. В. Кубійовича проф. Яр. Рудницький, керівник відділу славістики при цім університеті. У своїм привітальнім слові проф. Яр. Рудницький підчеркнув, що проф. Володимир Кубійович вніс зі своєї рідної Лемківщини твердість характеру нашого лемка і безграничну любов до Рідної Батьківщини. Проф. В. Кубійович, це учений географ світового маштабу і він як унікальний науковець своїми цінними працями як карта поселення українців у Сх. Галичині, статистичні Вістники і Атляс, не тільки боронить у світі престижу української науки і культури, але теж ширить правду про історію заселення українцями Західніх Земель України. За цю наукову працю польська окупаційна влада відобрала була нашому науковцеві професорство на краківськім університеті.

Про діяльність Наукового Товариства ім. Шевченка в Рідному Краю і на еміґрації дав присутнім ясний образ проф. В. Кубійович, який повнить тепер обов'язки генерального секретаря згаданого Товариства в Сарселі під Парижем і рівночасно являється і головним редактором Української Енциклопедії. Перша частина запляннованої цієї капітальної праці, себто Енциклопедія Українознавства, вже вийшла недавно в українській мові у трьох томах, а в англійській мові вийде друком в наступнім році коштом Українського Народного Союзу в Ню Йорку. Друга частина, т. зв. „Гаслова", друкується. Редакція, зложена з 200 редакторів і співпрацівників, розкинених по цілім світі, працює в дуже невідрадних умовинах і фінансових трудноща́х і тому здана лишень на патріотичну жертвенність всієї української спільноти. Ця наша Енциклопедія Українознавства не тільки ширить правду про Україну і її високу культуру між ученими вільного світу, але теж і спростовує фальш і неправду совєтської Енциклопедії, яка у своїх 40 томах представляє історію України у фальшивім і викривленім світлі, бо зачинає історію українського народу від 13-го століття і тим самим промовчує найсвітлішу сторінку в історії України, якою являється наша славна княжа доба. Національних Енциклопедій, якою є наша Енциклопедія Українознавства, не мають навіть багато державних народів. Щойно недавно на цій нашій Енциклопедії Українознавства почали взоруватися і видавати деякі народи, як наприклад лотиші і серби. Ми своєю скромною Енциклопедією змусили теж і уряд радянської України почати працю над Енциклопедією „Україна", яка яка має появитися в 20 томах.

Про фінансові труднощі, зв'язані з виданням цієї капітальної праці, говорив д-р Ат. Фіґоль, що товаришить проф. В. Кубійовичеві в його поїздці по Канаді і ЗДА. Він заявив, що українська спільнота у вільнім світі повинна зложити на закінчення Енциклопедії коло 60 тисяч долярів. Він вірить, що після дотеперішньої жертвенности зі сторони патріотичного громадянства в Канаді і в ЗДА, ця квота буде вповні зібрана.

При кінці зустрічі на заклик проф. Павла Юзика присутні делеґати і поодинокі особи зложили на допомогу і на передплату $1,825.00.

В часі публічного віча, яке відбулося в неділю 3-го листопада в залі Українського Національного Об'єднання, зібрано знову $710,00 готівкою, зн. разом зібрано $2,545.00, а разом з деклараціями загальна жертвенність досьогодні принесла понад $5,000.00. Голова Комітету Зустрічі д-р Л. Голейко заявив, що збірка успішно продовжується і пожертви обильно приходять дальше.

З Вінніпеґу виїхав проф. В. Кубійович на Захід, до Саскатуну, Едмонтону, Ріджайни і Порктону, а потім відвідає більші скупчення українців в ЗДА.

Д. Микитюк.

ФАНТАСМАГОРІЇ З МАЛІНОВСЬКИМ І РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО ХРУЩОВА

(Закінчення зі стор. 2-гої)

ні і деградації популярного маршала, навряд чи Ген. Секретар (це так з великих букв постійно титулується Хрущова в усій цитованій статті! — ред.) може числити на армію. Отже, залишаються самі національні і головно найчисленніша група українців з семи маршалами та членами ЦК. В такій ситуації Хрущов мусить догоджати націоналам, а українцям зокрема. Чи не було підготовою до цієї нової ситуації посилення (... — ред.) національно-культурної роботи між вояками армії української національности, про що немало писалось у совєтській пресі. Останньо „Літературна Газета" містить лист майора Гребенюка, який оповідає про задоволення українців з приводу надіслання їм українських книг і газет в місті постою їхньої залоги поза Україною".

Закінчується стаття „Жуков і українці" ще й деякими „вимогами" до ... департаменту ЗДА в напрямку зміни американської політики:

„Упадок Жукова мусить поставити перед Держ. Департаментом ЗДА питання його дальших плянувань. Чи він буде шукати іншого російського патріота, який би став політичним партнером ЗДА, а теза непредрішенства залишиться далі підставою для американської політики супроти народів СССР? Чи може Вашингтон помітить, що поневолені народи, а передусім українці, починають грати ролю рішального чинника в Совєтському Союзі, і тоді змінить свою політику супроти тих народів і займе виразнішу і чиннішу поставу? Та на це треба чимало часу і це не станеться внаслідок одного провалу Жукова. Багато буде залежати від дальших подій в Сов. Союзі, а, зокрема, від успіхів чи неуспіхів Хрущова, який нині визначує накреслену нами політику урівноправнення силою фактів не-російських народів з російським, що його вже не називають в СССР „старшим братом" ".

„В кожному разі — закінчується цитована стаття в „Українському Слові" — українці не мають підстав жалувати за Жуковим, чи з огляду на відносини в СССР, так і на ситуацію міжнародну. Не потребують вони ані скаржитись, ані нарікати на дволичність Маккіявелі з Калинівки".

Із цитованих тверджень та висновків автора статті в „У. С." можна б прийти малощо не до переконання, що Хрущов, якого найкращі знавці совєтської історії і совєтських відносин називають „різником України" за ту масакру, яку він вчинив над українцями бувши Сталіновим проконсулем України, тепер нагло став мало не спасителем змасакрованої України. Доказ на це — усунення Жукова.

Очевидно, що такі висновки, побудовані на таких доказах, мусять нагадувати ревеляції, що з ними виступив п. Стефанеску.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Новий склад проводу Літ.-Мистецького Клюбу.

З деяким запізненням, проте з неменшою наснагою до продовжування діяльности відбув Літ.-Мист. Клюб у Дітройті свої річні збори 16. м. м. Проводив ними В. Несторович, секретарювала Фалина Любинецька.

Голова Клюбу, Едвард Козак, дав перегляд імпрез, що їх у звітовому періоді влаштував Клюб, і розглянув дещо з проблематики Літ.-Мистецьких Клюбів, зокрема нашого в Дітройті. І так напр. усе ще не розв'язане задовільно, наскільки ті Клюби можуть бути допоміжним творчим варстатом наших мистців і письменників, а наскільки мають бути пропаґаторами літератури, музики і інших родів мистецтва в ширшому колі тої частини нашого громадянства, яка ще не виявлоіла з культурних потреб. Труднощі з відповідним приміщенням для клюбових зустрічей виросли теж до проблеми, яку не так легко розв'язати.

Дискусія, в якій не бракувало цікавих моментів, дала перевагу думці, щоб, крім імпрез влаштовуваних на більшу скалю, вернутися до давніх більш-менш періодичних зустрічей членів клюбу з відповідною проґрамою. Для цього треба піднайти гарне приміщення з естетичною обстановкою (якщо буде можна — повернутися до Інтер. Інституту, який стоїть на межі сходу і заходу міста).

Ще перед дискусією склав короткий звіт фінанс. референт Р. Крохмалюк, а М. Шустакевич представив від Контр. Комісії позитивний вислід провірки господарення грошем і помічення дотично програмової діяльности.

Вибрана Номінаційна Комісія склала листу кандидатів нового проводу, яку в цілості збори затвердили. До Правління Клюбу ввійшли: Едвард Козак (голова), І. Розгін (заст. голови), Мих. Дмитерко (секретар), В. Рижий (скарбник), Б. Нижанківський, П. Потапенко, Наталія Петріна і Я. Зубаль (члени). До Ради вибрані: М. Бажанський, В. Витвицький, Ол. Зозуля, Ю. Кошельняк, В. Несторович, С. Парфанович і М. Шустакевич; до Тов. Суду: Р. Крохмалюк, Б. Петріна і В. Решетинович, до Літер. Фонду: В. Варнич, Ф. Любинецька і В. Шкудор.

Поміч залишенцям — справа совісти і чести.

Це аксіома і від неї бодай нові іміґранти, яким доля дозволила зажити в добробуті і спокою, ніяк відмахуватися не повинні.

Харитативне Т-во „Самопоміч" уже в найближчому часі застукає до сердець громадян, щоб склали свою лепту залишенцям „на ялинку". Ця акція вже є в підготові, і можна сподіватись, що ніхто не відмовиться від помочі.

В. Н-вич.

Рачестер, Н. Й.

Срібний Ювілей 20 Відділу ОДВУ.

Одна з найстарших суспільно-громадських організацій Рачестеру 20 Відділ ОДВУ відзначив 27 жовтня 25-ліття свого існування.

Ювілейні святкування попередила Панахида за померлих членів Відділу в місцевій грекокат. церкві, а в пополудневих годинах відбувся Ювілейний Концерт і Бенкет.

Осередком святкувань був Ювілейний Концерт, під час якого головну промову виголосив голова Центральної Управи ОДВУ проф. О. Неприцький-Грановський. Він теж перевів акт відзначення 14-тьох членів-основоположників. Як остання точка офіційної частини концерту були усні та письменні привіти від організацій та окремих осіб, при чому відчитано привіти від Краєвої Екзекутиви УНО в Канаді, від Української Національної Єдности у Франції, від тижневика „Українське Слово" в Парижі та інші. Усні привіти складали представники місцевих організацій. Привіт від Центральної Управи ОДВУ передав проф. О. Грановський.

Мистецьку частину програми започаткували народні танки у виконанні доросту місцевого Відділу МУН. Виведені танки виказали велику рутину у виконавців. Танкову Групу МУН провадить довголітній член ОДВУ п. І. Заболоцький. На жаль пошесть інфлюенци не дозволила вивести тих танків у повному складі. В наступній точці Ансамбль Бандуристів ОДВУ виконав три пісні, а це: „Гей там у полі шелестить осока" — сл. і муз. І. Весоловського, „Пішов милий" — гарм. М. Леонтовича та „У туркині по тім боці" — муз. М. Леонтовича, всі аранж. на бандури В. Божика. Ансамбль в складі 14 осіб, в тому 4 бандури решта вокал, під керівництвом В. Божика становить високозаавансовану мистецьку одиницю. Існує він вже шість літ і твердою та послідовною працею цілого колективу та його музичного керівника добився поважних успіхів.

Сопранові соля п. М. Климко, яка ефектовно відспівала „Спи дитинко моя" — сл. П. Карманського, муз. Ст. Людкевича та „Ангел ночі" з опери „Запорожець за Дунаєм" Г. Артемовського, публіка прийняла щедрими оплесками. В наступній точці п. І. Гошовська віддеклямувала три поезії Л. Українки, а це: „До Тебе Україно", „Україно плачу" та „Де тії струни".

На закінчення хор ОДВУ відспівав три пісні: „Вкраїно Мати кат сконав" — муз. К. Стеценка, „Чи ми ще зійдемося знову", — муз. Ст. Людкевича та „Льодолом" — муз. М. Леонтовича. Фортепіяновий супровід спочивав в руках п. А. Сорохтей. Склад хору невеликий — 24 особи, але голоси у всіх партіях вирівнані. Зокрема звертали увагу приємні голоси солістів п. А. Парути (меццо-сопран) та мґра А. Стецева (баритон). Виступ цього наймолодшого на терені Рачестеру хору викликав велике зацікавлення серед публіки і з огляду на особовий його склад і з огляду на особу диригента проф. В. Божика. Без сумніву тим своїм виступом хор вибився на передове місце між хорами Рачестеру і було б великою шкодою для цілої громади, якщо б ОДВУ не доложило зусиль, щоб затримати його настало та розбудувати.

Ювілейні святкування закінчив Бенкет, яким проводив п. В. Попович. Під час бенкету промовляли о. Ст. Городецький, проф. О. Грановський, голова місцевого Відділу ОДВУ п. Ст. Кричук, голова місц. Відділу УКК д-р В. Андрушин, головний радний УНС — п. В. Гузар, проф. Володимир Божик, представники місцевих організацій та багато інших. На бенкеті було 130 осіб.

Як позитиви цих святкувань треба відмітити стремління ОДВУ зактивізувати загал свойого членства в різних ділянках культурної роботи та намагання поставити цю роботу на високому рівні. Треба підкреслити як дуже відрадне явище співучасть у святкуваннях родженого вже тут в Америці покоління. Згадуючи декілька прізвищ як А. Паруту, М. Климко, А. Сорохтей, Л. Гуньку, В. Поповича, приходиться ствердити, що всі вони в значній мірі причинилися до морального успіху Срібного Ювілею 20 Відділу ОДВУ.

а.

ГОЛОВА ВО УНРАДИ М. А. ЛІВИЦЬКИЙ НА ВІЧУ В НЮ ЙОРКУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ані не признають, ані теж не заперечують самовизначення українського та інших сьогодні поневолених народів перед 40 роками. Головне лихо в інтерпретації та використовуванні того непередрішенського принципу, що в сьогоднішньому стані і ситуації діється виразно на шкоду українським визвольним змаганням. УНРада ніколи того непередрішенського принципу не признавала і не признає. Навпаки, вона докладає всіх зусиль, щоб той принцип був відкинений, або щонайменше перехилений в користь українців, а не — як тепер ситуація виглядає — єдинонеділимців. Зв'язок УНРади з Американським Комітетом та згода УНРади на участь українців у працях вдержуваних тим Комітетом Радіо Визволення й Інституту Дослідів СССР в жадному разі не означає політичної співпраці УНРади з тим Комітетом і тим менше признання УНРадою непередрішенського принципу. УНРада намагається тільки використати саме для українського передрішення ці можливості, які створює Американський Комітет. Доповідач в дальшому підкреслював політично-визвольну важливість існування Українського Державного Центру в екзилі саме під кутом українського передрішення. Він також твердив, що екзильний уряд УНР в найкращему інтересі українських визвольних змагань мусить існувати, аж доки в Києві буде створений справжній незалежний уряд українського народу на місці теперішньої фікції уряду УССР. Говорячи про українців у вільному світі, доповідач звернув увагу на дві їх найбільші хиби: (1) загальне збайдужіння і (2) взаємне поборювання. УНРада намагається протидіяти одному і другому, змагаючи дальше, без уваги на всі дотеперішні невдачі, до консолідації, або бодай до „громадянського замирення", як важливого кроку до тієї консолідації. В цьому змаганні УНРада мала і успіхи і невдачі, але своїх зусиль не припиняє. Це замирення є й одною з цілей відвідин доповідача в ЗДА і Канаді.

Запити і відповіді та дебати, які опісля розвинулись, радше вказували б на те, що до такого замирення шлях ані не легкий, ані не близький, хоч усі його прагнуть. Під час дебат найбільше уваги віддано політиці непередрішенства, із взаємними докорами та обвинуваченнями.

Зібранням керувала Президія в складі проф. Івана Паливоди, дир. Івана Шепаровича і п. М. Воскобійника. Велика заля Джуніор Гайскул була майже заповнена, а між приявними було багато відомих громадян і діячів з усіх українських політичних угрупувань.

Суд визнав винним Бека в крадежі 1,900 долярів

Сіеттел, Вашингтон. — Суд присяжних визнав винним колишнього голову Міжнародного Братства Шоверів Дейва Бека в тому, що присвоїв собі 1,900 долярів, які дістав із продажу авта марки „Каділяк", яке було власністю Західньої Конференції Шоферів". Суддя визначить Бекові пізніше висоту кари, яка загрожує йому ув'язненням до 15-ох років. Але це не кінець клопотів Бека, колишнього впливового голови найбільшої в цій країні спілки шоферів, бо в квітні 1958 року його судитиме федеральний суд в Такомі, Вашингтон, за те, що не заплатив прибуткових податків в сумі 240,000 долярів за роки 1951 до 1953.

● У Туреччині поліція заарештувала кількох осіб, знайшовши при них наркотиків на $322,000. Свій крам збували ці торговці переважно в ЗДА й Греції.

ОДВУ І ВО КУПИЛИ ОСЕЛЮ В ПЕНСИЛВЕНІЇ

Організація Державного Відродження України, Український Золотий Хрест, Молоді Українські Націоналісти й Українське Академічне Т-во „Зарево" стали власниками 347 акрового хутора в мальовничих горах Західнього Покона в Пенсилвенії. Хутір віддалений милю від автостради 209 поміж містечками Лігайтоном і Джім Торпом, 80 миль від Филаделфії. Тут багато господарських забудувань, палата вугільного барона, два мешкальні доми, резервуар джерельної води, що розпроваджена рурами по цілому хуторі й багато господарських машин. Через середину хутора пливе гірський потік, який плянується затамувати й створити озеро пів милі завдовжки, для веслування, купання і ловлі риби. Чисте джерело мається використати для купального басейну й для кількох ставків.

Українська Оселя ім. О. Ольжича, стоятиме на службі цілей і завдань ОДВУ і ВО. Вже на надходячий сезон робиться приготування отворити дитячий табір під зарядом УЗХ і вишкільний табор під зарядом МУН. Найдуть тут своє приміщення й музей визвольної боротьби, бібліотека, архіви організацій і т. д. Разом із тим оселя має стати суспільно - культурним центром для вуглекопних українських громад, які лежать довкруги неї. Для запевнення живучости й розросту оселі твориться тут українську літню колонію й для тієї цілі розпарцелюється 150 акрів під будівельні парцелі.

П. Р.

Квейкри домагаються закінчення перегонів в озброєнні

Филаделфія, Па. — Організація американських квейкрів (Амерікен Френдс Сервіс Коміті) 14-го грудня ухвалила резолюцію, в якій домагається, щоб ЗДА „залишили змагання до осягнення військової вищости", і щоб поклали свою надію в силу волі і в могучість справедливости". В резолюції признається, що нова пропозиція квейкрів „виглядає на великий риск," але після того твердиться, що той риск не буде такий великий, яким він буде тоді, коли і „надалі будемо балянсувати на вістрі ножа зброєневого терору". Перегони в зброєнні не створюють клімату, прихильного до переговорів, тому треба „залишити пробні атомові експльозії, почати ступнево роззброюватися і скріпити Обєднані Нації, бо вони мають дбати про мир, і старатися, щоб люди з-поза залізної і бамбусової заслон могли зустрічатися з людьми в вільних країнах". Квейкри не повідомляють, чи вони вислали свої резолюції і до Москви, від якої єдино залежить мир у світі, і яка змагає до панування над світом, отже і до поневолення волелюбної організації американських квейкрів.

Спорт

ЛЕВИ ПЕРШУНОМ ІЛЛИНОЙ

Леви — Словакс 2:1 (0:1).

Неділя, 8 грудня. — У змаганнях за професійну чашу Америки в розгривках стейту Іллиной, Леви переможно добилися фіналу та виграли його із Словакс у відношенні 2:1. Про змагання ці говорилося вже від тижня, що будуть вони нелегкі для Левів, зокрема у зв'язку з повідомленням англомовної преси що в рядах Словакс змагатиметься аж трьох змагунів олімпійської одинадцятки Америки. Такою скількістю теоретичних „асів" футболу Леви на жаль не могли похвалитись та дати відсіч передвчасній пропаґанді. Правда, Леви були горді своїм одним олімпійцем З. Сниликом, проте всі надії клали на цілу дружину, в якій змагаються не афішовані олімпійці, а пересічні футболісти, які в цілості своїм завзяттям та вмінням ведуть дружину до переможних успіхів. Успіхи ці ще далеко, бо добувши чемпіонат стейту Іллиной, на черзі міжстейтової розгривки, які напевно будуть багато важчі, однак ми віримо в сили Левів та передусім у завзяття та охоту кожного змагуна, які докладають всіх зусиль, щоб нікого не завести в сподіваннях. Наступна зустріч Левів буде із переможцем змагань Міннесота (Тигри) — Віскансин (Серби).

Про самі змагання Левів із Словакс, не згадуючи поодиноких хвилин гри, треба загально сказати, що були вони виграні зовсім заслужено. Впродовж цілих змагань проявлялась невелика перевага Левів над противником, яка щойно в другій половині принесла чисельні осяги. Тоді, як у першій половині змагань напад Левів концентрував всі акції серединою площі, де практично все є більше скупчення змагунів, яке помагає противникові у бльокаді стрілів, у другій половині змагань після влучних змін в позиціях, Стахровського на ліве крило та Р. Маркевича на лучника, гру перенесено на зміну крил з лучниками і цією дорогою відтягнено підворітнє поле, на якому стріли по воротах противника не натрапляли вже на посередні перешкоди. В цій теж половині змагань Леви добувають двоє воріт, перші із стрілу Лоска та другі Бахіра, які циферно піднесли відношення воріт 2:1 в користь Левів. Гра обидвох дружин, хоч дуже гостра та завзята, велася на дуже культурному спортовому рівні. Склад Левів: Мерч, Андрушко, Терлецький, Романенко, Ляхів, Тищенко, Снилик, Стахровський, Р. Маркевич, Бахір, Карабан, Куцан, Лоско.

М. Маркевич.

ТРИЗУБ — УГРІК ТРАКЕРС 1:1 (1:0).

Филаделфія. — (УС) Зустріч товариська, Стадіон Сотерн Гай Скул. Глядачів 2,000. Дощова погода. Суддя п. Мерґер.

Тризуб — виступив без двох змагунів — Рача (стопер), Чижовича III (злучник), в складі: Кулішенко, Леві, Е. Чижович II, Куденко, Гарасим, Гарсія, Варга I, Варга II, Чайка, Бугар, Марчук, д-р Павлічка, Чернявський. В складі Тризуба виступало 4-ох нових змагунів, з яких найкраще дебютував крайник Мицик, Стріла Трентон.

Угрік Тракерс — в повному складі — Дідріксен, Кенн, Олівер, Вількінсон, Мек Фарланд, Емберґер, Екгардт, Гюджіс, Ферріс, Дуффін, Мек Логлін, Дунн, Пакер, Клек, Ванетто.

Дербі Филаделфії Тризуб — Угрік Тракерс, не зважаючи на дощову погоду стягнули, як звичайно велике число глядачів. Угрік Тракерс непотрібно впровадив брутальну гру, що викликала гострий протест великої частини глядачів. Коли гра не виглядала на приятельську, вислід матчу звучав дружньо 1:1. В 11 мін. Джек Ферріс заскочив нашу дефензиву стрілом тяжким до оборони, в часі сильної 25 мін. переваги Тризуба. У 15 мін. Гарасим виконує мет харний, за брутальний фавл і Тризуб веде 1:0. Хоч українці мають виразну перевагу біля 75 мін. гри — Тракерси рівняють 1:1 стрілом Ферріса. Тризуб — в дальшому має шанси виграшу, але тверда оборона Угріка і м'якість нашого нападу, після довгої облоги воріт Дідріксена — не веде до перемоги.

Зустріч проти Угріка — Тризуб потрактував експериментально до дальших першенств АФЛіґи і доцільно перевірив свої резерви. Кількох змагунів виказало компромітуючий рівень (!) на тлі зразкової гри: Куденка, Варги I, Кулішенка, Гарсії. У Тракерсів задоволяли Дідріксен, Екгардт, Вількінсон, Ферріс.

Передзмаг: учні Тризуб — РКС 1:0. — В Ню Йорку: Збірна АСЛіґи — Збірна Істерн Стейтс 3:0.

Богдан Прудиус.

УСК ГАРТФОРД ЕЛІМІНОВАНИЙ — 1:2.

Гартфорд. — (УС) В другій рунді елімінацій стейту Коннектикат в серії опен-чаллінджу ЗДА — місцева Скандія здержала в дальшому поході УСК Гартфорд на грищі Діллон вислідом 2:1 (1:0). Ворота добули: УСК — Маср 77 мін. Скандія: Стівенсон 16 мін., Мек Рей карне 55 мін. УСК змушений грати в 10-ку, бо сторонничий суддя п. Вебер виключив з гри Якимова при стані 0:2 для Скандії. Українська трибуна глядачів гостро протестувала проти рішення судді. УСК Гартфорд виступив у складі: Коляченко, Дутюк, Семчишин, Єнґен, Пришляк, Семаньків, Дудусь, М. Красій, Олійник, Б. Красій, Якимів, Маср.

Інші висліди Коннектикат: Ветгерсфілд — Троянс 6:1, Гарібальді Мидлтави — Огниво 2:0, Ґеублейн — Литовці 2:4, Емеґліо — Греки 0:0.

УСК БРИДЖПОРТ ГРОМИТЬ ІМЕННИКІВ 8:0!

Бриджпорт. — (УС) В товариському матчі „малих українських дербі стейту Коннектикат" УСК Бриджпорт розгромив своїх іменників УСК Ню Бритен на грищі Зісайд Парку 8:0. У першій половині вислід нерішений 0:0. Ворота для Бриджпортського УСК-у добули: Рудий 2, Драґо 3, Косі 2.

УСК ГАРТФОРД — АКРОПОЛІС СТЕМФОРД 2:2 (1:2).

Гартфорд. — (УС) 1. грудня — УСК Гартфорд — в матчі А. Дивізії Н. Ліґи стейту Коннектикат добув 1 точку в матчі з греками СК Акрополіс, Стемфорд, 2:2. Противники вели на половині 1:2. Ворота для УСК стрілили: Семанків і Б. Красій по 1. УСК Гартфорд займає в табелі 4-те місце, добуваючи в 7 грах 7 точок — з відношенням воріт 17-13. Лідером табелі Мидлтави.

НА КИПРІ ДАЛІ НЕСПОКІЙНО

Британські вояки відводять до шпиталю турецького поліцая, пораненого грецькими демонстрантами під час останніх сутичок між греками і турками в Нікосії.

Губернатор Тексасу підписав закон про закриття шкіл на випадок військової інтервенції

Остін, Тексас. — Губернатор стейту Тексас Прайс Деніел підписав закон, згідно з яким можна буде закрити публічні школи, коли б до шкільних справ вмішувалося федеральне військо, як це було недавно в стейті Аркенсо. Губернатор підписав ще два інші протиінтеґраційні закони: один із них вимагає, щоб Крайове Товариство для Поступу Кольорових Народів на вимогу повітового судді подавало до публічного відома список своїх членів, і 2-ий про створення 50,000 долярового фонду для оборони шкільних рад, коли б їх хотіли судити федеральні суди. „Противійськовий" закон зредаґував був сам губернатор Деніел.

Конґресмен Форд оскаржує Трумана в припізненні продукції ракет

Вашинґтон. — Республіканський конґресмен із Мишиґену Джералд Р. Форд заявив, що колишній президент Гаррі С. Труман є відповідальний за те, що ЗДА спізнилися з продукцією керованих ракет. Форд пригадує, що Труман в 1947 році уневажнив був контракт на досліди і розвиток міжконтинентальних балістичних керованих ракет, і це спричинило те, що ЗДА залишилися позаду СССР в цій ділянці модерної зброї. Уряд Трумана аж в 1951 році відновив цей контракт із компанією „Конвейр". Коли б не було того уневажнення контракту президентом Труманом, то ця країна мала б керовані ракети вже 4 роки тому, це значить в 1953 році. Конґресмен Форд пригадує, що генерал Айзенгавер, який в 1947 році був шефом штабу армії, був проти уневажнювання цього контракту. — Журналісти звернулися за вияснениям в цій справі до Трумана в Індепенденсі, Мо., але він сміявся з заяви конґресмена Форда і відмовився скласти заяву в цій справі.

Уряд передбачає зменшення фабричних інвестицій на 5 відсотків

Вашинґтон. — У звіті департаменту торгівлі і біржової комісії передбачається, що інвестиції фабрик в першій чверті 1958 року зменшаться на 5 відсотків в порівнянні з кінцем цього року. Згідно з надрукованим оглядом економіки в публікації „МекҐро-Ґілл" інвестиції фабрик зменшаться на початку 1958 року на 7 відсотків. Це передбачення свідчить про те, що економіка країни буде і надалі зменшуватися. В цьому році фабричні інвестиції становили коло 37 більйонів в річному відношенні, а в першій чверті вони мають виносити тільки 35,520,000,000 долярів. В третій чверті цього року фабричні інвестиції виносили на 31 відсоток менше в порівнянні з тим самим часом 1956 р.

Короткі Вістки

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ КОМПАНІЇ „Б. Ф. ГУДРІЧ" ПЕРЕДБАЧАЄ ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІКИ ВІД ПОЛОВИНИ 1958 РОКУ

Ню Орлінс, Луїзіяна. — Віце-президент компанії „Б. Ф. Гудріч" Джозеф А. Говбен промовляв на зборах Забезпеченевого Товариства Луїзіяни і передбачав, що від половини 1958 року почнеться збільшуватися економіка цієї країни. В цьому році і в першій половині 1958 року люди збільшать свої ощадності і забажають поліпшувати свою життьову стопу, схочуть мати нові товари, кинені на ринок, та краще влаштовані доми, і внаслідок того почнуть масово купувати товари. На думку Говбена американці в 1967-му році матимуть 85 мільйонів авт.

● Чен Чі-гуо в Токіо, бажаючи поширити вхід до своєї кав'арні, не спитавши ні в кого дозволу, розібрав уночі частину камінного стовпа, на якому спирався залізничий віядукт. Дізнавшись про це, перелякані власті припинили залізничий рух, бо віядукт міг завалитись, а проворного японського бизнесмена заарештували.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Короткі Вістки

ПЛЯНУЮТЬ ВИПРОДУКУВАТИ ЦЬОГО РОКУ 6,200,000 АВТ

Дітройт. — Фабриканти авт плянують в цьому році випустити 6,200,000 нових авт. Протягом тижня, який закінчився 7-го грудня, випущено 145,137 авт, отже цього року випродуковано всіх авт 5,725,707. Протягом тижня, на який припадає „День Подяки", випущено 114, 725 нових авт. „Дженерал Моторс" випродукував — 2,606,096 авт; Форд — 1,777,002, а „Крайслер" — 1,169, 754. Минулого року до 8-го грудня випродуковано 5,388,822 авта.

● 26-річний Домінік Елверс і 19-річна Тесса Кеннеді в Англії рішили повінчатись, але батьки Тесси спротивились і добилися судової заборони проти її вінчання та зустрічей із нареченим. Тоді вони втекли до Шотляндії, де зобов'язують інші закони, щоб провести там приписаний час і повінчатись. За втечу від судового засуду в Англії їм загрожувало арештування. Проте, англійський лорд-канцлер спротивився їх арештуванню в Шотляндії за провину, доконану в Англії. Водночас батьки Тесси добилися також в Шотляндії заборони проти її вінчання. Ця справа викликала сенсацію в англійській пресі. Наречені здобули симпатії в публіки, але — женитися не можуть.

● Недавній комуністичний посадник японського міста Наґа біля американської бази на Окінаві в Японії, Камеіро Сенаґа, звернувся до японської влади з просьбою видати йому пашпорт для виїзду до Єгипту на конференцію азійсько - африканських країн. Йому подання його відкинули, як „невідповідно виповнене" і дали відразу пізнати, що пашпорта він не дістане. Пан Камеіро Сенаґа — заявив урядовець — не є такий вірогідний чоловік, щоб міг правильно інформувати чужинців за кордоном про ситуацію в Японії.

● У Болгарії знову появився „болгарський Сталін", Вулко Червенков, о його усунули були від влади після смерти Сталіна, в період „десталінізації". Тепер комуно - болгарський режим знову вертається до сталінських метод, і шанси Червенкова, який весь час сидів у Москві, пішли вгору.

● Комуно - німецька „Національ - Цайтунґ" нарікає, що в Східній Німеччині композитори й автори текстів пісень не прославляють у своїх творах — любови. Німецький комуністичний пропаґатор запевняє, що Маркс, Енґельс і Ленін не були ворогами лірики і „навіть дозволяли" любовні теми в літературі й музиці.

ТАРЗАН, ч. 3982. Прощання з приятелем.

— Можете укласти новий контракт без страху — сказав Тарзан. — Так, ріка безпечна завдяки вам, — відповів вдячно Голл.

— Ви на це заслужили, — продовжував Тарзан. — А тепер, прощавайте!

А за кілька хвилин мавполюд уже розгойдувався на верховітті великих дерев, вертаючися в глибину джунґлів і до примітивного життя, яке любив.